

REABILITAREA ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII MINTALE

Chihai Jana

Jana CHIHAI

**REABILITAREA ÎN
DOMENIUL SĂNĂTĂȚII
MINTALE**

773075

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”
**BIBLIOTECA
ȘTIINȚIFICĂ MEDICALĂ**

sl.2

Chișinău

2022

CUPRINS

CAPITOLUL I – SĂNĂTATEA MINTALĂ – IMPORTANȚA, POVARA ȘI FACTORII DETERMINANȚI.	7
1.1. Importanța sănătății mintale la nivel mondial.	7
1.2. Reforma sistemului de sănătate mintală în Moldova: privire de reformei.	9
CAPITOLUL II – CONCEPT ȘI ISTORICUL RECUPERARII/REABILITĂRII ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII MINTALE.	14
2.1. Introducere în conceptul de recuperare.....	14
2.2. Recuperare personală și clinică – diferențe și comunități.	16
2.3. Ce este reabilitarea în domeniul sănătății mintale.	19
2.4. Modelul de recuperare versus modelul medical.....	22
2.5. Diverse școli de recuperare/reabilitare și modalitățile de organizare.	22
Australia	23
Canada.....	24
Anglia.....	25
Germania.....	26
Irlanda	27
Țările de Jos	29
Noua Zeelanda	30
Norvegia	32
Scoția	33
Statele Unite ale Americii.....	35
Tratamentul comunitar asertiv – modelul SUA. Terapia de acceptare și angajament (ACT).	36
2.5. Modelul FACT - Olanda.....	39

**CAPITOLUL III – CE ESTE
RECUPERAREA/REABILITAREA ÎN DOMENIUL
SĂNĂTĂȚII MINTALE – CONCEPT DE BAZĂ,
NOȚIUNI GENERALE ȘI DEFINIȚII. 43**

3.1. Ce este „recuperarea”? 43

3.2. Dezvoltarea recuperării. 47

“Recuperarea este un proces, nu doar un rezultat” 48

“Recuperarea începe atunci când găsiți pe cineva sau ceva cu care să vă relaționați” 49

“Speranța este necesară pentru recuperare” 50

“Angajații din domeniul sănătății mintale pot ajuta sau împiedica recuperarea” 51

Viitorul recuperării 54

**3.3. Recuperarea – ce s-a produs anterior și care simt
provocările viitoare 54**

Ce înseamnă 'recuperarea'? 55

Serviciile de sănătate mintală și recuperarea 57

Provocări 58

3.4. Care este cadrul de recuperare? 59

Operaționalizarea și măsurarea recuperării 61

**3.5. Implementarea practicilor orientate spre recuperare în
sistemele de sănătate mintală 62**

ABUZUL 1. RECUPERAREA ESTE CEL MAI RECENT
MODEL 63

ABUZUL 2. RECUPERAREA NU SE APLICĂ PACIENȚILOR
"MEI" 64

ABUZUL 3. SERVICILE POT FACE CA OAMENII SĂ SE
RECUPEREZE PRIN TRATAMENT EFICIENT 64

ABUZUL 4. DETENȚIA OBLIGATORIE ȘI RECUPERAREA
PRIN AJUTOR CU TRATAMENT 66

ABUZUL 5. O ORIENTARE SPRE RECUPERARE
ÎNSEAMNĂ ÎNCHIDEREA SERVICIILOR 66

ABUZUL 6. RECUPERAREA ESTE DESPRE A-I FACE PE
OAMENI INDEPENDENȚI ȘI NORMALI 67

ABUZUL 7. CONTRIBUȚIA LA SOCIETATE ARE LOC
NUMAI DUPĂ CE PERSOANA ESTE RECUPERATĂ 68

1. Specialiștii de suport de la egal la egal 70

2. Directive avansate	71
3. Planificarea acțiunilor de recuperare a stării de bine (WRAP)	71
4. Managementul bolii și recuperarea.....	72
5. REFOCUS	73
6. Modelul punctelor forte	73
7. Colegiile de recuperare sau programele de educație pentru recuperare	74
8. Suport individual și plasarea în câmpul muncii	74
9. Locuințele protejate	74
10. Trialogurile sănătății mintale	75

3.6. Zece preocupări majore legate de recuperare întâlnite în procesul de transformare a sistemului de sănătate

mentală	77
Scurtă introducere în recuperare	78
Recuperarea și resursele	84
Recuperare și riscuri	86

CAPITOLUL IV – SERVICII DIN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII MINTALE BAZATE PE REABILITARE RECOMANDATE DE CĂTRE ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII..... 93

4.1. Promovarea abordărilor de sănătate mentală centrate pe persoană și pe drepturile omului.	94
4.2. Exemple de bune practici a serviciilor de sănătate mentală.	96
4.3. Servicii de criză de sănătate mentală.	98
Dialog deschis (Open Dialogue)- Serviciul de Criză Laponia, Finlanda	100
4.4. Servicii spitalicești de sănătate mentală.....	103
Soteria Berna, Elveția	105
4.5. Centre comunitare de sănătate mentală.	110
Centros de Atenção Psihosocial (CAPS) III	111
Brasilândia, São Paulo, Brazilia	111
4.6. Serviciul de sprijin de la egal la egal	116
Grupuri de Sprijin pentru persoanele ce aud voci (Hearing Voices Movement (HVM)).....	118

4.7. Serviciile outreach (mobile, de informare comunitară) de sănătate mintală.	122
Ombudsman personal (OP). Suedia	123
4.8. Serviciul de trai susținut de sănătate mintală.....	128
Mână de mână, trai susținut. Georgia.....	129
4.9. Concluzii.....	134
<i>Bibliografie:.....</i>	<i>137</i>